

# Posudek na diplomovou práci

Martin Luhan

## Hareova teze jako logicko-filosofický problém

Diplomová práce je věnována tématu, které se nachází na pomezí logiky a filosofie jazyka. Přestože otázka, zda je Hareova teze (zjednodušeně řečeno tvrzení, že z imperativních premis nelze odvodit žádný indikativní závěr) platná či nikoli, představuje problém, který je zajímavý nejen z pohledu filosofie logiky, ale i z pohledu logického rozboru běžné komunikace, není tomuto problému v odborné literatuře věnována příliš velká pozornost. Jedním z důvodů bude patrně to, že je velmi nesnadné problém dobře uchopit a při jeho řešení nelze použít standardní přístupy. Je tedy zřejmé, že rozbor tohoto problému představuje velmi obtížné téma pro diplomovou práci.

Autor diplomové práce se s nástrahami obtížného tématu vyrovnal vcelku úspěšně. Zjevně zvládl přečíst a zpracovat poměrně rozsáhlou literaturu, která je takřka výhradně v angličtině. V rámci představení problému nabídl výklad, který je i přes svoji stručnost poměrně přehledný a kultivovaně napsaný. Diplomant sype z rukávu nápadité příklady, které nastíněné problémy vhodně doplňují. Velmi užitečné je i doplnění výkladu o jazykovědný exkurz (oddíl 1.2). Na řadě míst má čtenář sice pocit, že s otázkami, které v průběhu výkladu vyvstávají, se autor vyrovnává jen velmi zběžně a argumentace je poněkud povrchní, ale tento přístup je pochopitelný, protože pečlivější rozbor by nutně měly za následek, že by se rozsah práce rozrostl nad rozumnou míru.

Výklad je plynulý až na poněkud podivně působící návrat k Rossovu paradoxu v oddíle 2.5 (o paradoxu se mluvilo už dříve, ale zde se opět vysvětluje jakoby od začátku). Rossův paradox je sice označen jako *základní*, ale jeho rozbor tomu neodpovídá a je jen povrchní. Nezmiňuje se přitom problém, který je v tomto kontextu podstatný - otázka platnosti inference (v nejtradičnějším zápisu)

$O(A \vee B)$   
 $PA \wedge PB$ .

Nejproblematictější částí práce je závěrečná kapitola, na které je znát, že byla šita poněkud horkou jehlou. Rozbory na str. 57- 59, které využívají formální aparát, vyvolávají řadu pochybností.

Na str. 58 se v rámci formalizace předpisu *Zaparkuj vedle zeleného auta stojícího na parkovišti!* (jde o nejednoznačný předpis, protože není jasné, zda má jít o *to jediné* zelené auto nebo *jakékoli* zelené auto) zavádí symbol C jako označení univerza činností. Není ovšem jasné, zda prvky tohoto univerza mají být způsoby jednání (např. parkování) nebo individuální jednání (např. parkování Václava Klause na Mariánském náměstí 5.5. 2015 v 18.00). Skutečnost, že autor používá jako proměnné reprezentující prvky tohoto univerza stejné symboly, jaké jsou používány pro 'tradiční' prvky univerza předmětů (což je samo o sobě problematické), se zdá naznačovat, že má na mysli individuální jednání. Naproti tomu to, že zjevně připouští připisování prvků z množiny činností různým 'agentům', svědčí pro skutečnost, že má na mysli způsoby jednání. Ve formuli na str. 58 se navíc říká, že existuje nějaké jednání, které je (totožné se) zaparkováním, ale následně se toto jednání teprve přikazuje adresátovi TY vykonat. Autor si je sice vědom toho, že formalizace, kterou nabízí je jen načrtnutá, a tedy v řadě ohledů problematická, ale zdá se, že míru její problematičnosti ani zdaleka nedoceníl.

Po formální stránce je diplomová práce zpracována na dobré úrovni, a ani formulačních nejasností a překlepů v ní není mnoho. Cenné je, že vedle přehledového představení problematiky se autor na řadě míst snaží o původní argumentaci a zaujímá vlastní názor.

Domnívám se, že diplomant zadání diplomové práce splnil na velmi uspokojivé úrovni. Práci navrhuji hodnotit podle průběhu obhajoby jako výbornou nebo velmi dobrou.

15.6. 2012

PhDr. Vladimír Svoboda, CSc.  
vedoucí diplomové práce